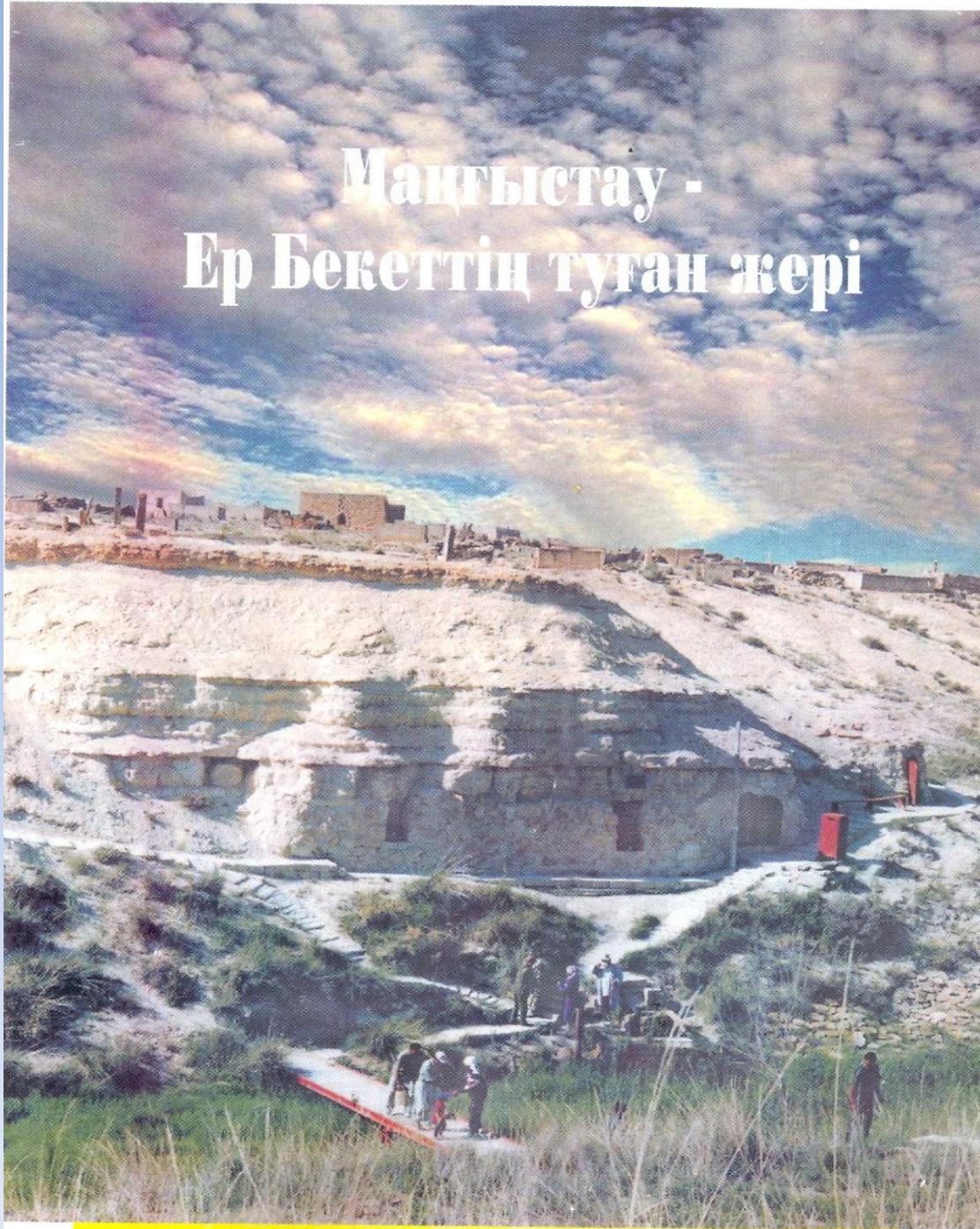

Маңғыстау - Ер Бекеттің туган жері

Бекет Ата мешіті. Бейнеу.

Бекет Атанаң бақылық орнына апаратын соқпақ
реставрация, құрылыш-жөндеу жұмыстарынан соң.

Жаздағы жағалау

Шақпақ Ата

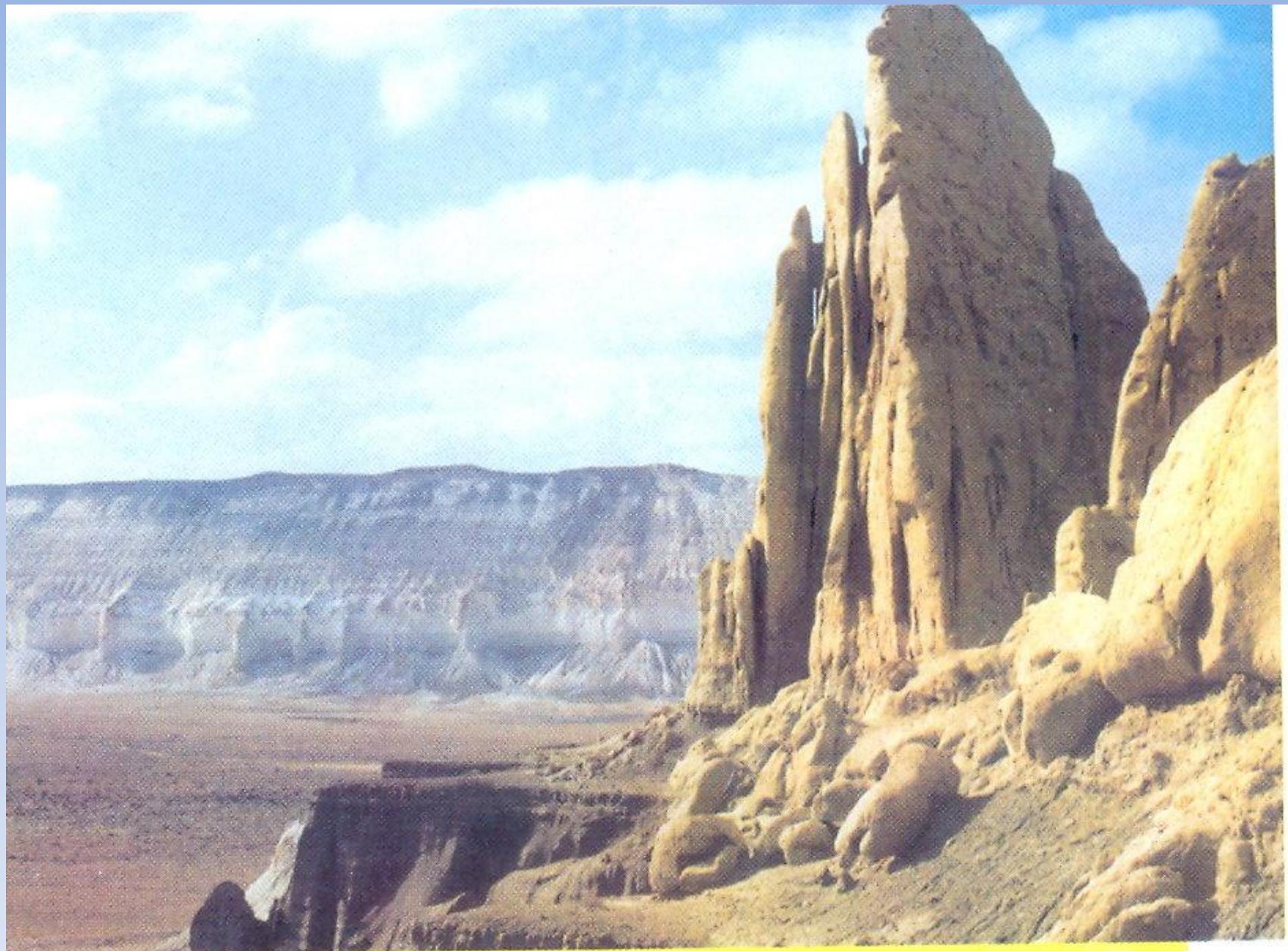
Түйе, түйе, түйелер.

Каспийдегі аққулар.

Ақмыш тауы.

Теніз таулары.

Кыстагы көрініс

Күн батардағы Каспий.

Қошқар тас

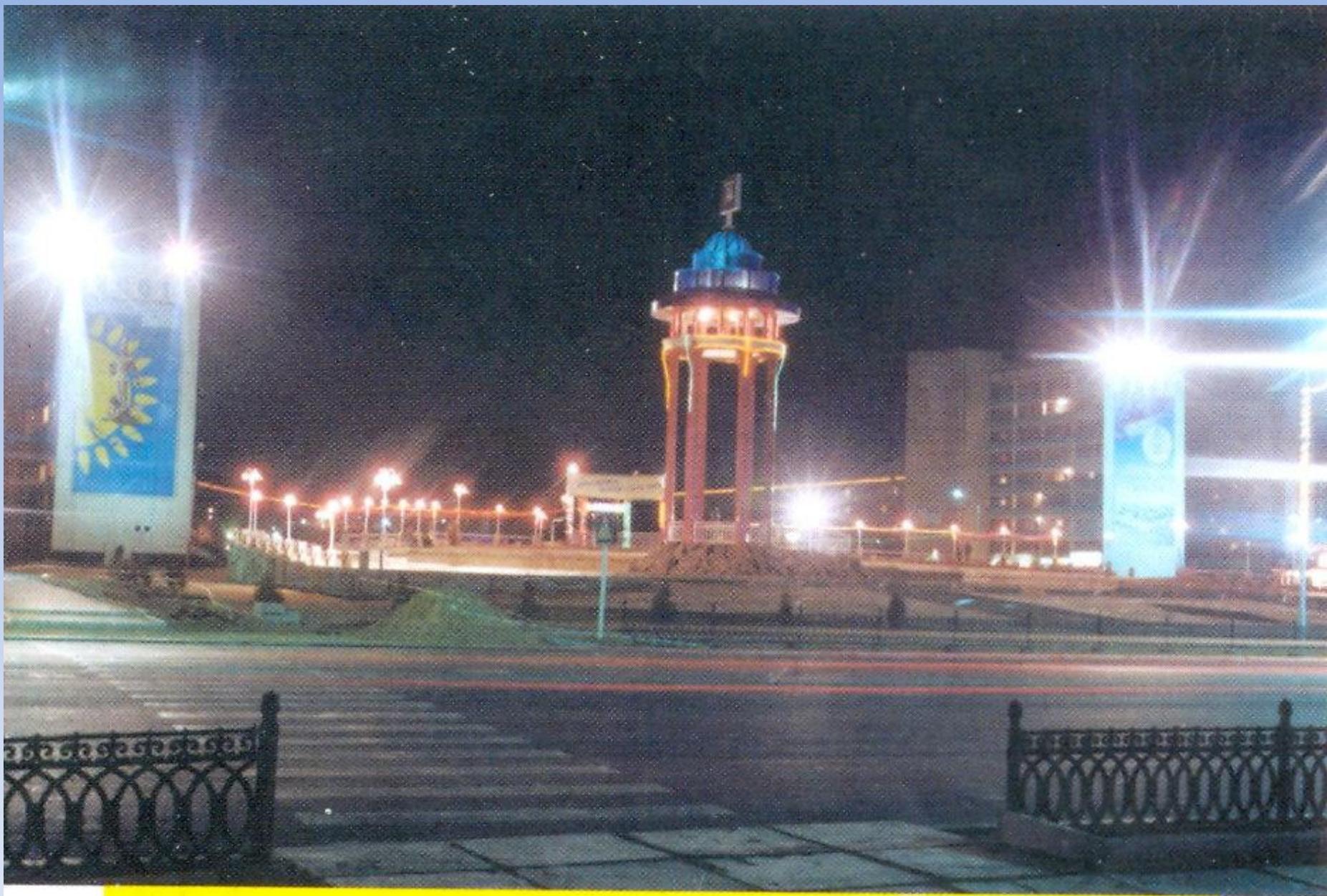

Шерқала

Қаракөл көлі

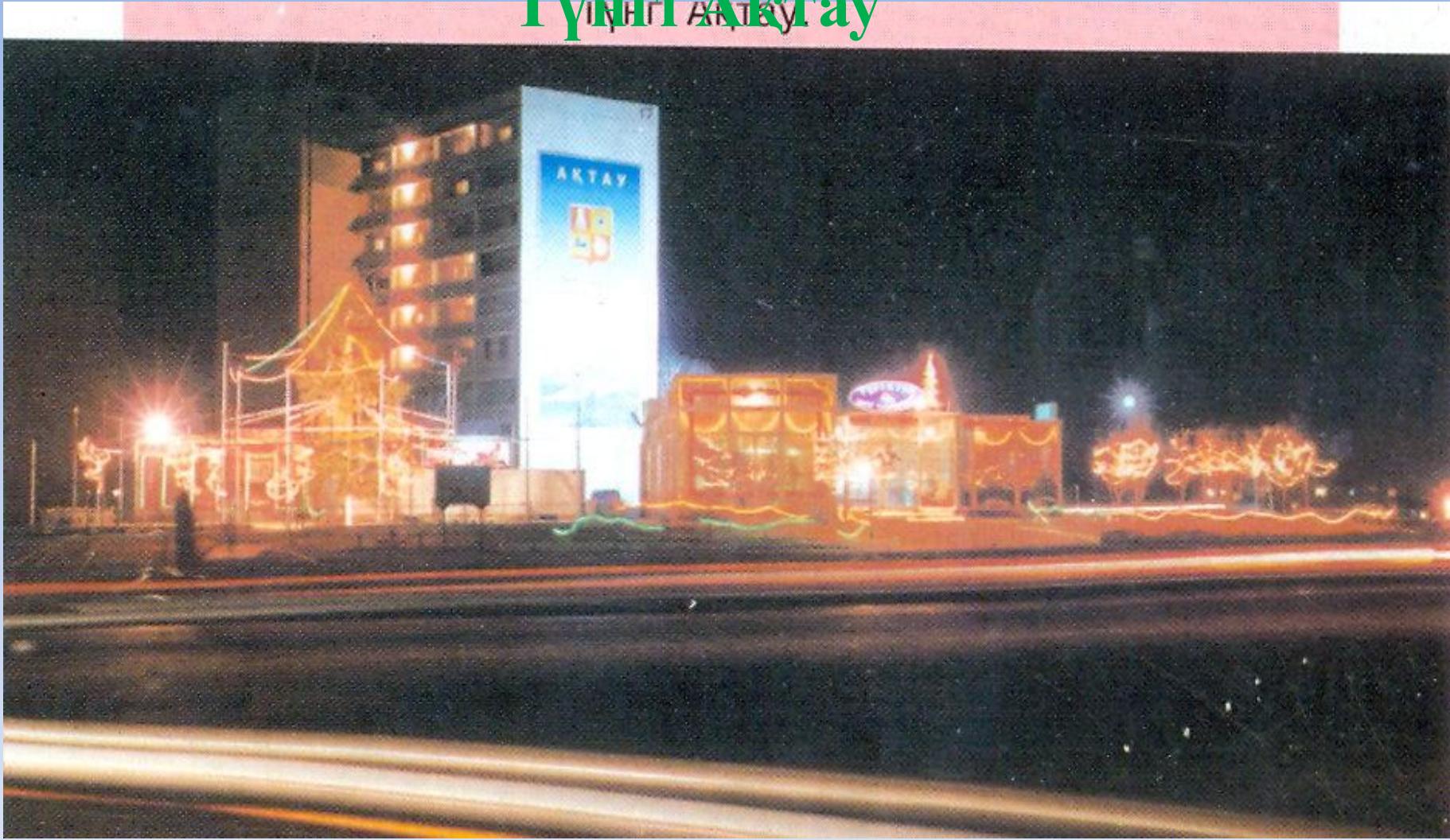

Мерейтой қарсаңындағы Ақтау қаласы.

Ақтаудың тұнгі оттары

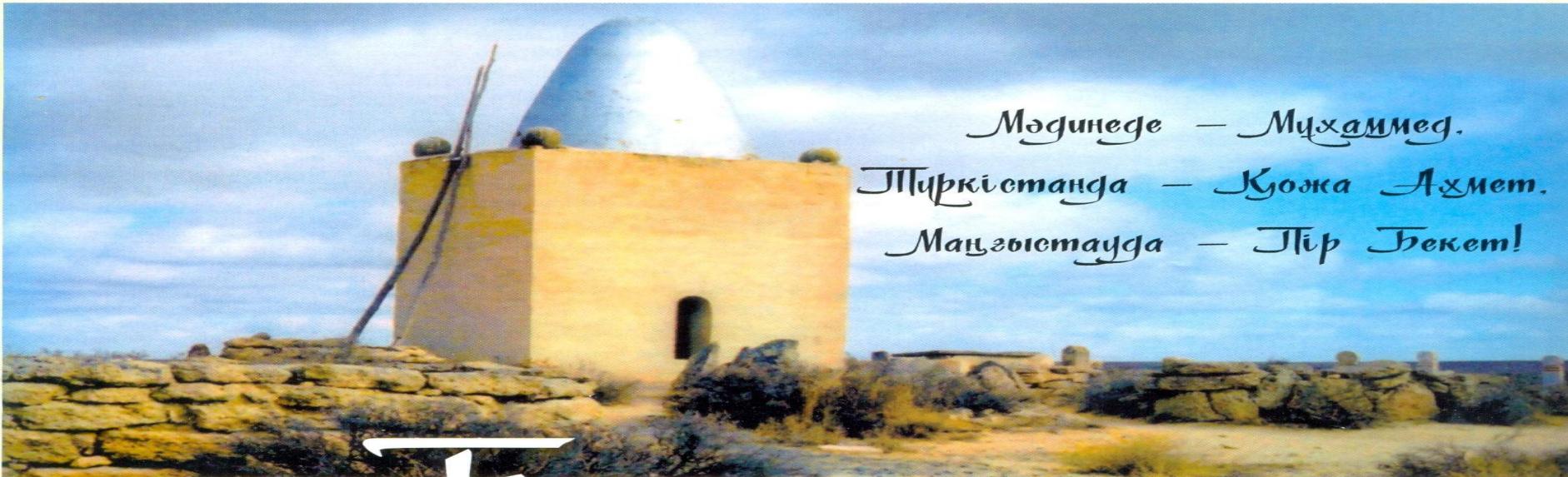
Түнгі Ақтау

№5 (05) 2010 жыл

АРЫЗ адаты

Чын
Жакшырмашвили

Мәдінеде – Мұхаммед.

Түркістанда – Қоюқа Ахмет.

Маңғыстауда – Тір Бекет!

Тір Бекет Ата (1750-1813)

БЕКЕТ АТА ЖИІ ҚОЛДАНҒАН ӨНЕГЕЛІ СӨЗДЕР

Бекет Атага қатысты ел арасында айтылатын мақал-мәттелге айналған мына төрт өснеге сөз халық жасадында берік сақталған екен. Ол кісі 63 жыл өмір сүрген саналы ғұмырында «Тек жүрсең – тоқ жүресің», «Бейнетіне сабырлылық қылсын, ал рахатына шүкіршілік қылсын», сондай-ақ «Жақсыны өзің үшін, ал жасаманды мен үшін сыйла» және «Ниетің – жісолдасың болсын» деген сөздердің жисі айтқан корінеді.

«Бекет Ата өмірінде қындықтарды көп көрген, адам таңқаларлық кереметтер істей алғатын үлкен қасиет иесі, сопылықтарға ең жоғарғы мәртебе – «машайық» дәрежесіне жеткен, қазақтар, түркмендер мен өзбектер арасында атагы кең жайылған адам еді»
(Паскирай Мұхаммад Бахир қолжазбасынан.)

Құрылыш жұмыстарының барысы талқыланған
кезекті мәжілістен соң. 2000 жыл, шілде.

Алыстан келген қонақтар Ата мешіті алдында.

Н. Ә. Назарбаев пен Ә. Кекілбаев
Шопан-Ата құдығы басында. 1994 жыл, маусым.

Н. Ә. Назарбаевтың Бекет Атаға
тәуап етуге бара жатқан кезі.

Құрылыш жұмыстарының барысы талқыланған
кезекті мәжілістен соң. 2000 жыл, шілде.

Алыстан келген қонақтар Ата мешіті алдында.

Атаның көк асасының мұрагері Тұрсынғали
Нәкешов асқа жеткізген киелі жәдігер
облыс әкімі Л. Қыновтың қолында

**Бекет Атаниң үрпағы
Көбен Аралбайұлы
Пір Атаниң қара
шаңырағының
маңдайша ағашын
қастерлеп ұстауда**

ЕСЕТ БАТЫРДЫҢ БЕКЕТ АТАҒА БЕРГЕН БАТАСЫ

Тоқсаннан асқан шағында Есет батыр он екі жасар жиені Бекетке:

*«Үстіңен дүбір кептесін,
Күлагыңан сыйыр кептесін.
Ақ пен қараны айырап,
Жауды кері қайырап,
Атыңда айтып тұргандай, дүр боларсың.
Елге шуақ шашып нұр боларсың,
Үш жұзге танымал Пір боларсың...»* –
деп бата берген екен. Бала кезінен-ақ зеректігімен

көзге түсіп, алдымен атасы Жаналыдан, сонынан ауыл молдасынан саутын ашқан Бекет Ата 14 жасында Хиуадағы Шерғазы хан медрессесіне оқуға барады. Оның түсінен еніп, ұстаз – пір тауып, сопылық жолын ұстануға сілтеме жасаған Манғыстаудың Караойындағы белгілі әулие Шопан Ата екен делінеді. Ал Атаның бойындағы Алла сыйлаған ерекше қасиет пен айрықша кабілетті алғаш байқап, оған діни білім алуға көнсө берген ағасы Мендиқұл ба-

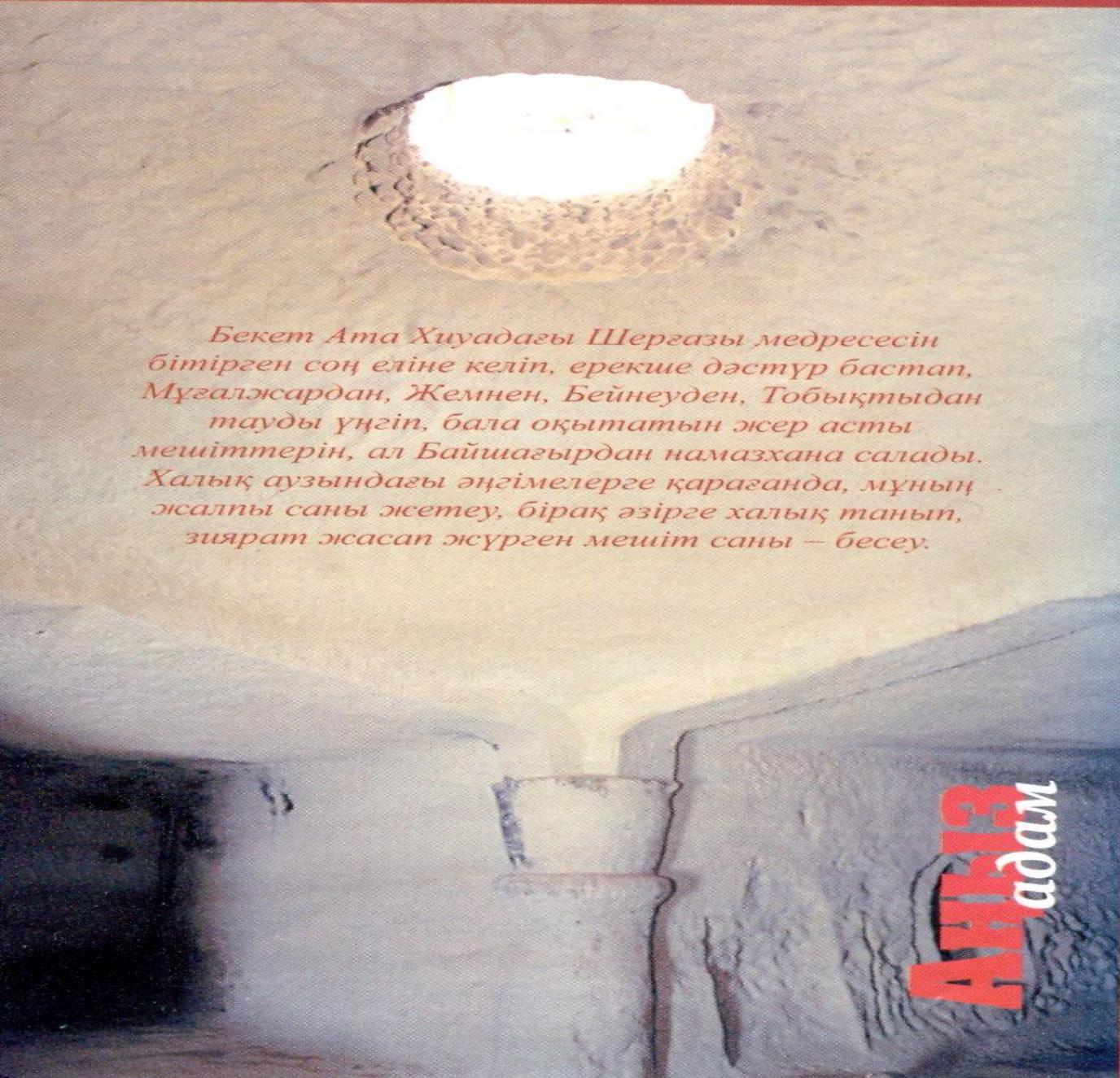
тыр көрінеді. Шерғазы хан медрессесін тәмамдаған Бекет Ата 21 жасында туған жеріне оралып, Жем бойындағы Акмешітті тұрғызып, бала оқытыпты. Ал 24 жасында Бейнеуде жерасты мешіт салады. Ол мешіт Қазакстанның басқа аймактарында көп кездессе бермейтін, негізінен Аллаға сыйынуға ең қолайлы делінетін жерлерде салынатын, өте қасиетті, береке бастауы саналатын, дініміздे «завий» деп аталатын сопылардың бас косып, ілім алатын орны.

Анның
жынысы

Бекет Ата мешіттерін картада нұктелермен белгілеп, түзу сзықтар арқылы бірін-біріне қоссақ, тең бүйірлі екі ушбұрыш шыгар еді. Олар: «Байшағыр – Тобықты – Ақмешіт», «Байшағыр – Огланды – Бейнеу» ушбұрыштарына ортақ нұкте «Байшағыр» болады. Ертеден келе жатқан діни сенімдерде «үшбұрыш» – мәңгілік белгісі. Бұл мешіттер кездейсоқ салынбай, Перудегі Наска кесінділері сияқты заңдылықпен салынған. Мысалы, мешіттердің орналасуындағы фигуralарды цифrlармен белгілесе, Құран Кәрімнің бірінші сұресінің «Барлық мадақ бүкіл ғаламды жаратушы Аллаға тән» деген бірінші аяты шыгады.

*Бекет Ата Хиуадағы Шергазы медресесін
бітірген соң еліне келіп, ерекше дәстүр бастап,
Мұғалжардан, Жемнен, Бейнеуден, Тобықтыдан
тауды үңгіп, бала оқытатын жер асты
мешіттерін, ал Байшагырдан намазхана салады.
Халық аузындағы әңгімелерге қараганда, мұның
жалпы саны жетеу, бірақ әзірге халық танып,
зиярат жасап жүрген мешіт саны – бесеу.*

Бекет Ата бейітінің
басындағы арқарлар